

Het culturele interview

Nederlandse versie

Hans Rohlof, Noa Loevy, Lineke Sassen & Stephanie Helmich

Samenvatting anamnese en ziekte geschiedenis

Wordt uit het dossier ingevuld voorafgaand aan het gesprek.

1. Biografie (persoonlijke en sociale gegevens)
2. Geschiedenis van de huidige klachten
3. Eerdere behandelingen
4. Psychiatrische stoornissen in de familie
5. Beloop van ziekte

Introductie

Doel: Uitleg en toonzetting van het interview

'Naar onze kliniek/polikliniek komen mensen uit allerlei landen. In ieder land en in iedere cultuur heeft men zijn eigen manier van leven.

Dit merk je eigenlijk pas echt als je je eigen land verlaat en in een ander, vreemd land gaat wonen.

Mensen zien er anders uit, praten een andere taal, gedragen en uiten zich op een andere manier.

Soms kunnen we het gevoel krijgen niet begrepen te worden.

Hebt U dat gevoel wel eens gehad? (Zo ja: kort laten vertellen. 'De bedoeling is dat we het verder gaan bespreken in dit interview'. Zo nee: "misschien begrijpt u wat ik bedoel als we er straks over praten.")

Communicatieproblemen ontstaan onder andere door gebrek aan kennis van culturele verschillen.

Omdat we u hier zo goed mogelijk willen helpen, is het van belang dat wij iets te weten over uw eigen land of cultuur. Dus wat uw leefgewoontes zijn, welke belangrijke feestdagen er voor u zijn, wat ziek zijn voor u betekent, enzovoort.

Ik ga u nu een paar vragen stellen over uw cultuur en uw klachten.'

A. Culturele identiteit van het individu

- Wat is uw moedertaal?
- Welke taal spreekt u thuis? Met vrienden? In uw dromen?
- Welke taal/ talen spreekt u nog meer?
- Hoe goed is uw beheersing van de Nederlandse taal? Hoe is het voor u om Nederlands te moeten spreken? Zorgt het wel eens voor problemen?
- Tot welke etnische groep behoort u *officieel*? Voelt u zich ook tot deze etnische groep behoren, of een ander? Verandert dat wel eens? (Bijv. voelt u zich altijd of ook iets anders)
- Mist u mensen die dezelfde culturele achtergrond als u hebben? (Als ja:) Kunt u dit uitleggen ?
- Wat zijn voor u de belangrijkste zaken uit uw cultuur? (Bijv. familiestructuur, normen en waarden, feestdagen, geloof...)

Heeft u kinderen?

- (Indien kinderen aanwezig) Voedt u uw kinderen hetzelfde op als u zelf bent opgevoed, volgens uw eigen cultuur of is dat veranderd? Kunt u dit uitleggen.
- (Als er geen kinderen zijn) Zou u uw kinderen op dezelfde manier opvoeden als u bent opgevoed, volgens uw eigen cultuur? Kunt u dit uitleggen.

- In hoeverre kunt u in Nederland leven volgens uit uw eigen cultuur?

- Wat is er uit uw eigen cultuur dat u hindert of dat u minder prettig vindt?

- Voelt u zich betrokken bij de Nederlandse cultuur (bijv. gaat u vaak met Nederlanders om, gaat u naar Nederlandse evenementen, leest u Nederlandse boeken, heeft u interesse hoe de Nederlandse maatschappij werkt, neemt u zaken over uit de Nederlandse cultuur...)?

- Zo ja, wat zijn zaken in de Nederlandse cultuur die u goed vindt, en wat de zaken die u hinderen?

B. Culturele verklaringen betreffende de ziekte van het individu
(noteer begrippen in eigen taal)

Nu even over uw klachten.

- Wat zijn uw ernstigste klachten? Hoe noem je die in uw eigen taal?

- Hoe denkt u dat uw klachten zijn ontstaan? (Bij een enkelvoudig antwoord: denkt u dat er nog andere of meer verklaringen zijn voor uw klachten?)

- Hoe verklaart uw familie en omgeving uw klachten?

- Hoe zou men in uw cultuur uw klachten verklaren?

- Voelt u zich begrepen door uw familie en omgeving?

- Voelt u zich tot nu toe begrepen door de hulpverleners hier? Verwacht u dat ook?
- Als er in uw gemeenschap een zieke of iemand met ongeveer dezelfde klachten als u zou zijn, hoe zou die worden geholpen door zijn omgeving (Bijv.: bidden, rust, laten verzorgen.)?
- Wordt er nu ook op die manier voor u gezorgd?
- Maken mensen in uw cultuur voor dit soort klachten wel eens gebruik van alternatieve of gebedsgenezers of gaat men altijd naar een reguliere dokter of ziekenhuis?
- Welke hulp heeft u tot nu toe gehad voor uw klachten (zowel regulier als alternatief)? Wat heeft het meest geholpen?
- Wat van behandeling zou u nu zelf willen hebben? Wat zou u zelf prettig vinden? (Bijv.: praten over gebeurtenissen in het verleden, aanpassing in het heden, plannen voor de toekomst, over emotionele zaken, adviezen krijgen, oefeningen, medicijnen.)

C. Culturele factoren in de psychosociale omgeving en in het functioneren

Nu even terug naar het dagelijks leven hier, in tegenstelling tot het dagelijkse leven in het land van herkomst,

- Wat is uw leefsituatie op dit moment (getrouwd, met familie)
- Wat is uw positie in het gezin/ familie? Is dit veranderd in vergelijking met de situatie in het land van herkomst? Leg uit.

- Is er in uw gezin/ familie iemand die een belangrijk raadgever is?
- (Als de patiënt getrouwd is:) Hoe is de relatie met uw echtgenoot/echtgenote? Is dit veranderd in vergelijking met de situatie in het land van herkomst? Kunt u dit uitleggen.
- (Als er een gezinssituatie is:) Hoe is de relatie met uw gezin? Is dit veranderd in vergelijking met de situatie in het land van herkomst? Kunt u dit uitleggen.
- Heeft uw sociale positie de laatste jaren belangrijke veranderingen ondergaan? (Zo ja ☺ Wat betekent dat voor u?
- Als u een praktisch probleem heeft; bijvoorbeeld iets dat u niet begrijpt (treinreizen, de vreemdelingendienst, een brief van de advocaat, een procedure): aan wie vraagt u dan raad, bij wie haalt u informatie?
- Als u het in uw land (emotioneel) moeilijk had, wat deed u toen? Naar wie ging u dan toe?
- Is er iemand in Nederland waarvan u (emotionele) steun krijgt? (Bijv.: als u verdrietig bent) Is dat iemand van de familie? Hoe vaak maakt u gebruik van die mogelijkheid?
- Is er in Nederland iemand met wie u over uw klachten en ervaringen spreekt? (Zo ja ☺ Waarom hij/ zij? Is er iemand (anders) met wie u hierover zou *willen* spreken? (Zo ja:) Kunt u uitleggen waarom?

Sommige mensen krijgen veel steun uit hun geloof,

- Bent u gelovig?
- Bidt u? Hoe vaak?
- Hebt u het gevoel dat u bij het gebed steun krijgt? Hoezo?

- Is uw geloof veranderd sinds uw ervaringen?
- Bidt u nog steeds even vaak?
- Krijgt u nog steeds evenveel steun uit uw gebed?
- Gaat u naar de kerk/moskee/tempel in Nederland? Is het altijd dezelfde? Hoe vaak gaat u?
- Kent u de mensen daar?
- Krijgt u steun van die mensen? Is er daar iemand in het bijzonder die u steun geeft? Hoe gebeurt dat?

D. Culturele elementen in de relatie tussen het individu en de hulpverlener

- Tot welke sociale klasse behoorde u in het land van herkomst? Woonde u in een stad of in het platteland? Wat is uw opleiding?
- Sommige mensen hebben het gevoel dat een hulpverlener gelijk aan hen is, soms zelfs als een vriend. Anderen hebben juist het gevoel dat een hulpverlener boven hen staat of juist beneden. Hoe is dat voor u, wat is uw relatie tot hulpverleners? Als hij u een advies geeft of medicijnen voorschrijft vindt u dan dat hij altijd gelijk heeft en dat u zijn advies moet opvolgen?
- Als u zelf uw hulpverlener zou mogen uitkiezen, zou u dan het liefste een mannelijke of een vrouwelijke hulpverlener willen. (Zo ja:) Waarom? (Bijv.: vertrouwen, schaamte, beter kunnen begrijpen, gevoelens uiten.)
- Als u zelf uw hulpverlener zou mogen uitkiezen, zou u dan het liefste een hulpverlener met dezelfde culturele achtergrond willen als u of niet, of maakt het u niets uit? (Zo ja:) Waarom?(Bijv.: vertrouwen, schaamte, beter kunnen begrijpen, gevoelens uiten.)

- Hoe is het voor u om niet in uw eigen taal therapie te krijgen? Zou u graag therapie willen krijgen in uw eigen taal? Hebt u het gevoel dat u dan goed begrepen kunt worden?
- (Als er gebruik gemaakt wordt van een tolk:) Hoe is het voor u om met een tolk te werken? Als u zou kunnen kiezen zou u dan liever een mannelijke of een vrouwelijke tolk willen?

Dit is het einde van het interview. Ik wil u van harte bedanken dat u mij alles verteld hebt. Ik vond het heel interessant om te weten hoe het er in andere landen dan in Nederland aan toe gaat en ik hoop dat wij u daardoor beter kunnen begrijpen en helpen. Zijn er nog onderwerpen die in dit gesprek niet aan bod zijn gekomen en die u nog wilt vertellen?

Zelf na het interview invullen

(Facultatief, sommige zaken zullen pas in de loop van de behandeling duidelijk worden):

- Ervaren communicatie problemen in de eigen taal van de patiënt (termen/begrippen gebruik en motivatie/ interesse).
- Mate van culturele betekenis van symptomen
- Onderhandeling over de werkrelatie en de mogelijkheid daartoe.
- Mate van intimiteit (contact).
- Pathologie versus normaliteit van gedrag

E. Observaties tijdens het interview

Hoe is het gesprek verlopen en hoe is het contact met patiënt, wat maakt hij/ zij voor een indruk. Noteer verder zaken die in de loop van het gesprek zijn opgevallen.

F. Samenvatting

Vat de belangrijkste zaken die uit het interview naar voren kwamen samen.

G. Aandachtspunten voor behandeling

Aandachtspunten op het gebied van cultuur die uit het interview naar voren zijn gekomen en die communicatie tussen hulpverlener en patiënt, de diagnose en behandeling kunnen belemmeren. Verdere zaken waaraan gewerkt kan worden in de behandeling.

© Onderzoeksversie HRO, NL&LS 04/05/2000; tweede versie HRO& NL 29/08/2000; derde versie HRO & SH 08/10/2001; vierde versie HRO 05/02/2003; geen reproductie zonder toestemming van de auteurs.